

Gorka Géza padlówka restaurálása

Focht Anna

Gorka Gézáról, a tárgy történetéről

Az 1910-es 20-as években Magyarországon a piacot a gyári kerámia uralta, elsősorban a Herend-i és a Zsolnay gyár termékei, a művészek leginkább kiállításokon szerepeltek tárgyaikkal. Később, a polgári réteg megerősödésével, illetve az első világháborút követően vált a kerámia a lakáskultúra meghatározó részévé. Ebben az időben a magyar kerámia sorra aratta a nemzetközi sikereket, melyek főleg Gádor István, Kovács Margit és Gorka Géza nevéhez köthetők.

Gorka Géza (1. kép) 1927-ben építette meg saját műhelyét a nógrádverőcei családi villa kertjében. Az új technikák, a különleges saját keverésű mázak, speciális redukált égetések rögtön az első időkben még nem jelentek meg a munkáin. „A kisüzemben 1931-36 között a kézműves módszerekkel, kézi préssel sokszorosított kerámiához még a német Bidtel cég kész mázait használta.

1. kép. Gorka Géza.

*Ezek, valamint a repesztett mázak alkalmazását 1936 körül hagyta el.*¹

Gorka az 1936-1937-ben Clevelandban megrendezett Expón (Great Lakes Exposition) ismerkedett meg Szabó István belsőépítész-iparművésszel a váza későbbi tulajdonosával. Szabó István volt a magyar pavilon tervezője, ahol a falak mentén frízdíszként az első világháború előtti Magyarország vármegyéinek és városainak címerével díszített csempék voltak láthatók, melyek Gorka Géza nógrádverőcei üzemében készültek. A két művész között egy életre szóló barátság szövődött.² A családi visszaemlékezés alapján a padlówka 1939-ben került a Szabó család tulajdonába.

Tárgyleírás

Az ovális formájú nagyméretű váza³ 72 cm magas. Pereme enyhén kihajló, talpán fenékbélyegben G alatta NV és alatta Gorka felirat (2. kép). A tárgy teljes felületét zöld és kék színű matt máz borítja többféle árnyalatban, melyben vízi jelenet motívumai, halak és tavirózsák, növények rajzolódnak ki. A motívumok kiegészítő színeként megjelenik a halványsárga és a kék, a kontúr vonalaknál pedig a barnás-lila szín, illetve foltokban a vázatesten egy halvány fehér mázréteg. A váza teljes belsejét egyszínű sárgászöld/türkiz máz fedi. Funkcióját tekintve padlówka, és jelenleg is a tulajdonos otthonában szolgál díszként (3-6. kép).

2. kép. A váza talpán levő fenékbélyeg: G NV Gorka.

¹ Csenkey 1994. p. 17.

² Szabó Lilla művészettörténész szóbeli közlése alapján

³ Anyaga: mázas kerámia. Magassága 72 cm, szélessége: 25 cm, talpát-mérő: 15 cm, peremátmérő: 13 cm, falvastagsága: 1-1,5 cm.

3-6. kép. A váza restaurálás előtt.

Készítéstechnika

A váza több részletben korongon készült, ezt a talpon és a test oldalán megfigyelhető, kézzel is érzékelhető koncentrikus körök jól mutatják. Az egyes darabok összedolgozásával állt össze a nagyméretű tárgy. Egy időben a művész maga is állított elő agyagot, de jelentős forrása volt a Nógrád-megyei romhányi agyag. A romhányi agyagbánya 1921-ben indult, szürke, tűzálló, magas kaolinitartalmú agyag kitermelésével, és a mai napig is

tart a bányászat. Az összeállított vázát a gondos száradást követően zsengélték. Ezt követően került sor a felület mázazására kívül-belül. Ez valószínűleg két vagy három lépésben történt, mégpedig úgy, hogy a zsengélt felületre először felkerült a zöldes/türkiz alapszín, majd ezt követte a halak és növények felfestése, végül harmadik réteggént, egy fedő máz alkalmazása. A „felhabosodott”, pasztikus mázhatásban a vastagabb mázréteg, a mázas égetés magasabb hőmérséklete, illetve a benne található cink-oxid is közrejátszott (7-8. kép).

7-8. kép. A váza plasztikus máza és díszítménye.

A tárgy égetésére legalább kétszer, de nem kizárt, hogy háromszor került sor, fatüzelésű, samott-tégla bélésű kemencében, a Börzsöny adta faanyaggal. Az égetés során a fatüzelésből adódó redukáló anyagok is bekerülnek a tűztérbe és módosítják az oxidok színét. A változatos matt színhatás az egyes mázalkotó oxidok sajátos keverékéből adódik.⁴

⁴ Gorka Focht Géza keramikus szóbeli közlése alapján.

Állapotleírás

A váza a második világháború idején megsérült, több darabra tört, amikor a házat, ahol volt, bombatalálat érte. Tulajdonosa a töredékeket összeragasztotta, a hasi oldalon keletkezett nagyobb hiányt pótolta. A kiegészített rész felületét nem retusálta, elsődleges szándéka feltehetőleg a tárgy megmentése volt (3-6. kép). A kiegészítés követte a váza formáját, felületét megmunkálták, azonban kissé ráfedett az eredeti részekre, belső felületét eldolgozatlanul hagyták. A tárgy a restaurátor-műhelybe az e módon helyreállított állapotban érkezett. A töredékek számát a tárgy szétbontását megelőzően nem lehetett pontosan megállapítani, de két nagyobb töredék egyértelműen elkülöníthető volt, az egyik a peremtől a tárgy feléig, a másik pedig a tárgy aljáig. Törésfelületük a hasi részen találkozott, illesztésüknél 1-2 mm-es elcsúszás volt látható (9. kép).

A máz jó megtartású, kisebb kipattogzás a törésfelületek mentén és a talpán volt megfigyelhető. Három nagyobb repedés húzódott a kiegészítésből kiindulva a perem és a talp irányába. A repedéseket a kiegészítéshez használt anyaggal fugázták, de nagyrészüket kiesett. A töredékek összeragasztásához használt anyag típusát szemrevételezéssel, a váza megbontása nélkül nem lehetett meghatározni, mivel annak külső nyomainak csak a tárgy belsejében, a két nagy töredék összeillesztésénél voltak láthatók.

A váza perem alatti és a talp feletti részén egymással szemben két-két lyukat fűrtak, melyekbe alul is felül is fémdrótot fűztek. A két drót félig körbefutott a perem alatt és a talp felett és az edény belsejében találkoztak (10-11. kép). Ezt a megoldást valószínűleg a tárgy statikai megerősítése érdekében alkalmazta a tárgy megmentője.

9. kép. A pontatlanul illesztett töredékek és a szennyeződéstől elszíneződött kiegészítés részlete.

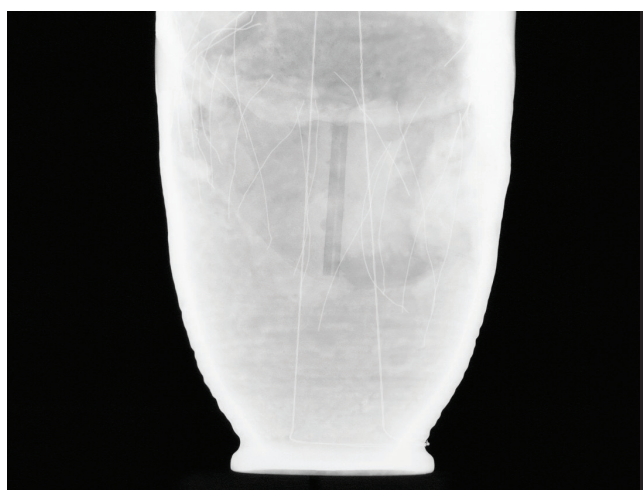
10-11. kép. Drótozás a perem alatt és a talp felett.

Anyagvizsgálatok

Az anyagvizsgálatok a korábbi beavatkozás során alkalmazott anyagok azonosítására, valamint az alaptest és a díszítmény alapanyagainak meghatározására irányultak. Az eredmények hozzájárultak a művész által alkalmazott agyagmassza és a mázhasználat technológiájának megismeréséhez.

A kiegészítés anyaga a kézi röntgenfluoreszcens készülékkel (p-XRF) végzett vizsgálat szerint kalcium és kén tartalmú anyag; gipsz, amit a morfológiai jellegzetessége is alátámasztott.⁵ A vázáról készült röntgenfelvételek segítségével megállapítottuk a részben szabad szemmel is látható papír- és drótdarabok elhelyezkedését a gipszkiegészítésben, valamint fény derült arra, hogy a váza javítója egy fadarabot tett a két nagy töredék törésfelülete közé a kiegészítés hosszanti irányában (12-13. kép). A felsorolt, a gipszben elhelyezett anyagok statikai merevítésül szolgáltak.

⁵ A vizsgálatot Szabó Máté, az MTA Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont Földtani és Geokémiai Intézet Archeometriai Kutatócsoportjának munkatársa végezte Spektro X'sort Combi pXRF mérőműszerrel.

12-13. kép. A váza röntgenfelvételén láthatóvá vált a drótok belső elhelyezkedése és a kiegészítésben levő fadarépvítés.

A padlíván alkalmazott mázakat első megközelítésben kézi röntgen-fluoreszcens spektrométerrel vizsgáltuk.⁶ Ennek eredménye szerint mindegyik ólomtartalmú. A kék máz színét kobalt és réz tartalmú vegyületek képezik, a sárga máz színét vas-oxid okozza. A különböző helyeken felvett kék és sárga máz spektrumai jó egyezést mutatnak.⁷ A kék mázban kisebb titán-ingadozást mértünk, a különbségek nem jelentősek. A barna máz, színadója főként a vas-oxid, alárendelten a mangán-oxid. A fekete máz színéért egyenlő arányban felel a mangán- és vas-oxid. A nátrium tartalom (lásd 1. táblázat) a kézi-XRF vizsgálat spektrumában nem látható (1. ábra).

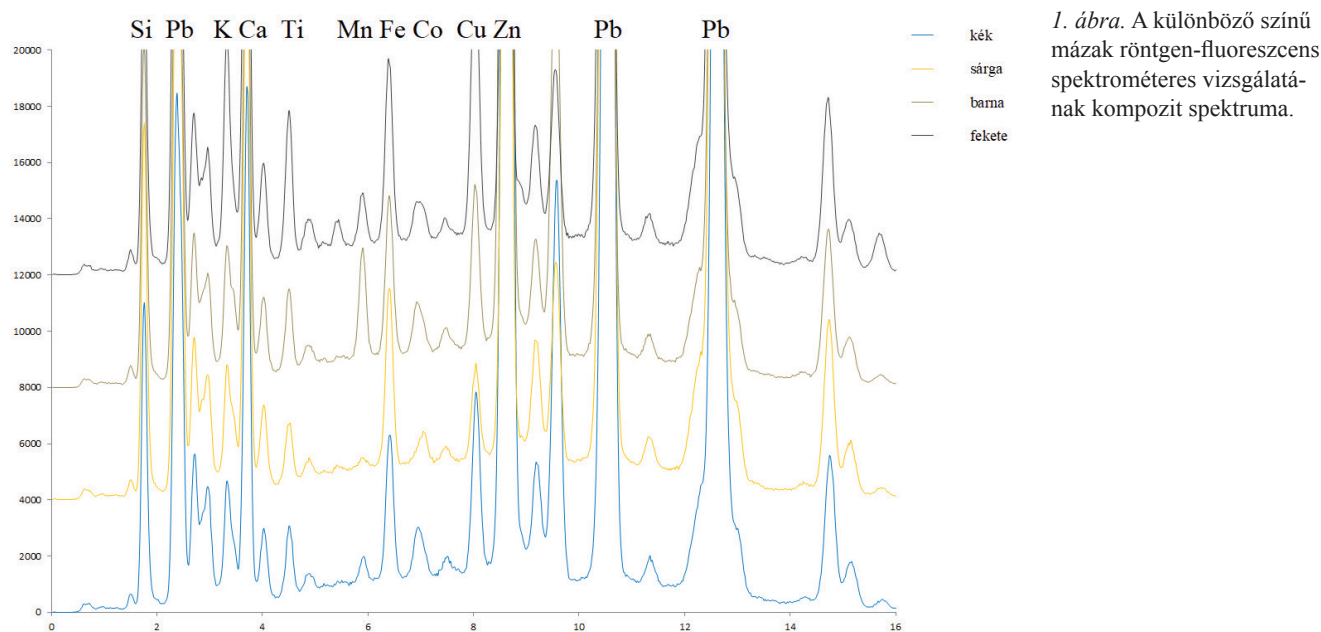
A padlívája különböző színű festékrétegei és az alaptest, valamint a máz kapcsolatának és összetételének feltérképezése elektron-mikroszondás vizsgálattal történt, melynek céljára felületi csiszolatok készültek (14-15. kép).

⁶ A mérések Spektro X'sort Combi pXRF készülékkel történtek. Sugárforrás: Rh, gyorsító feszültség: 15-50keV (E-L), áramerősség: 21-50mA, Peltier hűtésű SDD detektor, mérési idő: 60 mperc. A vizsgálatot Szabó Máté végezte.

⁷ A kék mázat három, a sárgát két helyen mértük.

1. táblázat. Mikroszondás mázterületi mérések átlagos összetétele (5000mikron²,100 sec, 3 párhuzamos mérés).

	Na ₂ O	MgO	Al ₂ O ₃	SiO ₂	K ₂ O	CaO	TiO ₂	MnO	FeO	CoO	CuO	ZnO	SnO ₂	PbO	Total
Fekete	3,50	0,34	7,27	42,39	1,28	7,40	1,22	1,57	0,58	-	0,34	4,59	-	16,83	87,33
szórás	0,25	0,04	0,77	1,66	0,46	1,11	0,48	0,04	0,02	-	0,10	0,42	-	0,54	-
Barna	3,15	0,63	8,24	45,77	1,63	8,02	1,22	0,26	0,86	-	0,23	3,42	-	18,35	91,78
szórás	0,16	0,12	1,07	1,69	0,28	0,68	0,16	0,04	0,09	-	0,08	0,47	-	0,21	-
Sötétzöld	2,61	0,55	5,87	48,75	1,75	5,88	0,22	-	0,90	-	-	2,40	0,55	23,64	93,12
szórás	0,16	0,05	0,51	0,54	0,29	0,23	0,13	-	0,18	-	-	0,20	0,10	1,25	-
Zöld	3,22	0,64	5,86	49,70	1,57	7,00	0,33	-	0,43	-	-	4,38	2,11	22,92	98,16
szórás	0,05	0,01	0,24	0,50	0,01	0,09	0,02	-	0,02	-	-	0,93	0,16	1,50	-
Ellenoldali zöld	3,38	0,36	9,45	50,62	1,97	8,80	1,41	0,25	0,85	-	-	2,78	-	12,69	92,55
szórás	0,21	0,08	0,35	2,12	0,26	1,29	1,05	0,05	0,24	-	-	0,17	-	0,70	-
Türkiz	3,54	0,35	9,89	47,34	2,29	7,04	0,79	0,24	0,81	0,21	-	5,41	4,15	14,96	97,00
szórás	0,41	0,10	0,41	8,60	0,48	1,55	0,45	0,06	0,38	0,06	-	0,32	0,86	0,97	-

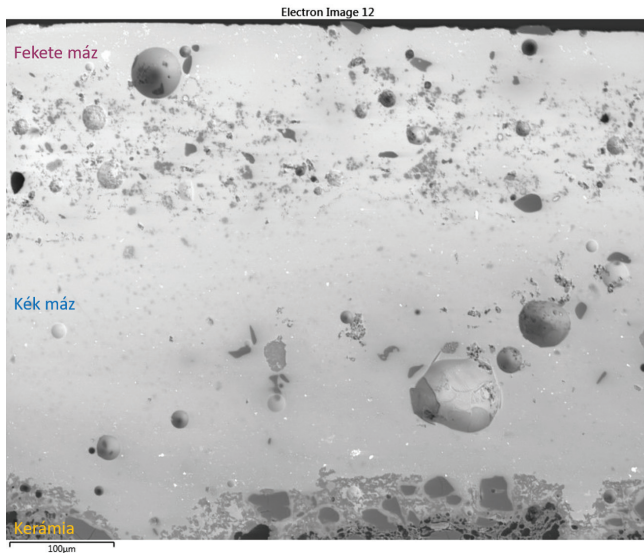

A vizsgálati eredmények alapján a mázakra ~20% ólom-oxid tartalom jellemző, összetételükben inhomogének, az alsó rétegben szemcsés ónoxid dúsulás mutatható ki. Optikai mikroszkóppal a kék, zöld és barna mázrészeken átmenetek figyelhetők meg. Elektron-mikroszondával követhető volt a folyamatos változás, egyes elemek koncentrációja nő, másoké csökken. A fekete és barna mázrészben mangán-oxid többlet a jellemző, mellette kimutatható réz is. A mangán-oxid mennyisége a fekete színben 1,6% körüli, a barna színben 0,3%. Utóbbiban a réz mennyisége nem haladja meg a 0,5%-ot. A fekete szín 87%-os értékét (total) érdemes lenne tovább vizsgálni, feltételezhető, hogy szerves anyag, korom is jelen van. A zöld és sötétzöld zónákban a vas-oxid mennyiség a meg-

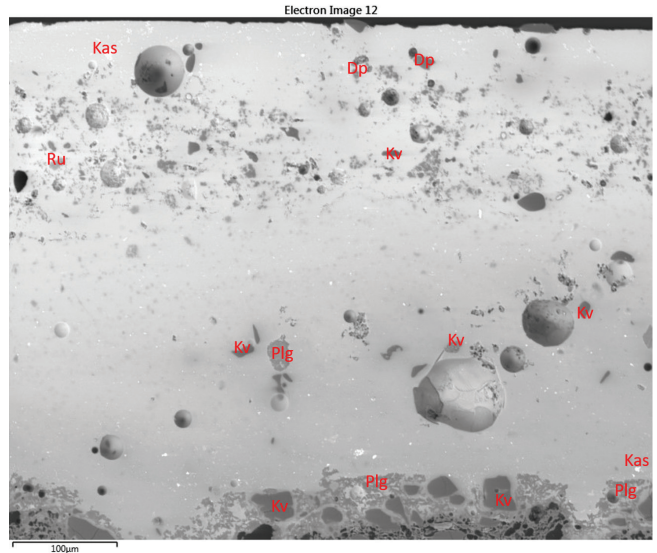
határozó. Az ellenoldali (belső) zöld máz is hasonló összetételű. A türkiz színben a 0,8% vas-oxid és 0,2% mangán-oxid mellett 0,2% kobalt-oxid is megjelenik. Minden esetben kimutatható 3-4% cink-oxid, aminek a szerepét az árnyalatképzésnél érhetjük tetten.⁸

A nyers massa és annak fázisösszetétele alapján megbecsülhető égetési hőmérséklet meghatározása céljából röntgen pordiffrakciós (XRD) vizsgálatot végeztünk. A vizsgálat eredményeként megállapítást nyert, hogy a nyers massa meszes agyag volt, fázisösszetétele: kvarc, gehlenit, gipsz, kalcit, plagioklász, hematit, 10Å-filloszi-

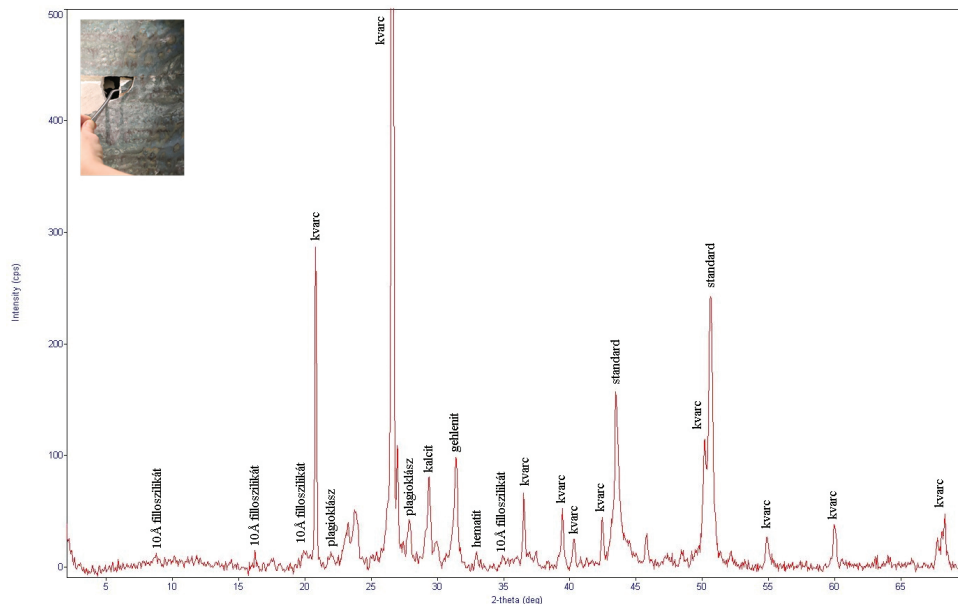
⁸ Focht 2019. 40. p. és a vizsgálat során készült felvételek 74. p.

14. kép. Kék és fekete mázak visszashórt elektronképe a rétegek feltüntetésével.

15. kép. Mágrétegek a jellemző zárványok feltüntetésével (Dp=diopszid, Kas=kassziterit, Kv=Kvarc, Plg=plagioklász, Ru=rutil).

2. ábra. A váza alapanyagának meghatározására végzett pormérés diffraktogramja.

likát (2. ábra).⁹ A fázisösszetétel alapján megbecsülhető égetési hőmérséklet 800-850 °C volt.

Konzerválás – restaurálás

A restaurálás célja a tárgy fizikai stabilitásának és esztétikai megjelenésének helyreállítása volt, a tulajdonossal előzetesen egyeztetve. A padlóváza diplomamunkaként¹⁰

⁹ Az XRD és az elektron-mikroszkóp vizsgálatokat a MTA Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont Földtani és Geokémiai Intézetében Dr. Tóth Mária és Szabó Máté végezte Rigaku Miniflex600 Bragg-Brentano por-röntgendiffraktométer és JEOL Superprobe 733 electron microprobe műszerekkel.

¹⁰ A tárgy restaurálása a Magyar Képzőművészeti Egyetem Iparművészeti restaurátorképzésének keretében történt a 2018-2019-es tanévben. A munka témavezetője Czifrák László szilikátrestaurátor művész, a Szilikát specializáció vezetője volt. Focht 2019.

történt kiválasztását motiválta a kiegészítés plasztikus megmunkálásának feladata és díszítményeinek retusálása, valamint a tárgy – a helyreállítás szempontjából – nem hétköznapi mérete és súlya.

Bontás – tisztítás

A vázáról eltávolítandó nagyméretű gipszkiegészítést alapos átnedvesítés, fellazítás után egy vékony lapú fémfűrész segítségével bevagdostuk. A nedvesítés kisebb mechanikai hatásra meghozta a kívánt eredményt, a gipsz könnyen elvált a törésfületektől (16-17. kép). Ekkor vált láthatóvá, hogy a sérült padlóváza két nagy és egy kisebb töredékből áll.

A bontás után visszamaradt gipszes maradványokat mechanikusan távolítottuk el a törésfületekről. Ezt követően a váza darabjainak belső és a külső felületét

16. kép. A gipszkiegészítés bontása.

17. kép. A váza lefordított felső része a szétbontást követően.

desztilláltvíz és alkohol keverékével, valamint zsíralkohol-szulfát¹¹ 2g/l vizes oldatának habjával tisztítottuk. A mosószer maradványait desztillált vízzel távolítottuk el, majd a töredékeket száradni hagytuk.

A töredékek a régi ragasztáskor elcsúsztak egymástól, ez pontatlan, lépcsős illeszkedést eredményezett bizonyos részeken. Ebből eredően, és mert a rögzítéshez nagyon kis mennyiségű ragasztóanyagot használtak, az elcsúszott törésfelületek szétbontása viszonylag könnyen kivitelezhető volt. Ezt segítette továbbá, hogy az előregedett ragasztás már nem rendelkezett kellő összetartó erővel a töredékek között. A szétbontás után látható lett a meglehetősen vékony és megsárgult ragasztórég maradványa, amit acetonnal végzett oldódási próba alapján viszonylag könnyen, 2x20 perces, alufóliával lefedett, acetonnal átitatott papírvattás pakolással maradéktalanul sikerült eltávolítani.

Kiegészítés

A váza hiányainak pótlását a tárgy plasztikus mintázatát, motívumait, a korongolás nyomait, rekonstruálva, Acrystal Pryma polimer gipsszel¹² kívántuk elvégezni. Ennek felületi megmunkálása azonban a térhálósodás után meglehetősen nehézkes lett volna, ezért ideiglenes kiegészítést mintáztunk meg plasztilinből, amihez a tárgyat átmenetileg össze kellett állítani. Ezt megelőzően a felső nagyobb töredékhez illeszkedő kis darabot 5 perces,

kétkomponensű UHU Plus epoxiragasztóval a helyére rögzítettük, majd a vázán húzódó három nagy repedést fokozatosan kívülről és belülről is feltöltöttük Araldit 2020 epoxigyantával. A repedések mentén kifolyt felesleges gyantát acetonos vattával távolítottuk el. A váza ideiglenes összeállításához egy Hungarocell magot készítettünk, aminek az alját és tetejét a szűkülő vázabelsőhöz igazítottuk, köré kartonpapírból és plexilapból palástot alakítottunk ki. A töredékek magon történt elhelyezése után a törésfelületeket félbehajtott maszkoló szalaggal izoláltuk és az illeszkedő törésfelületeket áthidalva ömledékragasztóval fémhuzalokat rögzítettünk a váza külső felületére, hogy a további munkálatok során ne tudjanak elmozdulni. Ezt követően a palástot alátámasztásként használva felépítettük a plasztilin kiegészítést. A plasztilint a váza plasztikus felületének és a hiányzó motívumoknak megfelelően mintáztuk meg (18. kép). Ehhez előzőleg A3-as papírra előrajzoltuk azokat a biztosra vélt hiányos hal és növényi motívumokat, melyek vonalvezetései az eredeti felületeken jól kivehetők voltak. A szilikonnegatívek visszailleszthetősége céljából viaszkúpokat alakítottunk ki a vázán, majd az ideiglenes kiegészítésről három részletben szilikonnegatívot készítettünk¹³, melyekhez alátámasztásként gipszkapnit öntöttünk szintén három részletben (19-20. kép).

A szilikonnegatívek felületébe szilikondarabokat helyeztünk a gipsz felhordása előtt, hogy a gipszkapnik majd visszahelyezhetők legyenek rájuk. Következő lépésben a plasztilint, a karton- és plexipalástot, valamint a ragasztószalagokat eltávolítottuk és a törésfelületeket foltbenzinnel zsírtalanítottuk. A tárgy alsó és felső töredékét

¹¹ Evanat. Forgalmazó: Azúr Vegyszerbolt.

¹² Kétkomponenses műgyanta, az A komponens vizes bázisú akrilgyanta, a B komponens ásványi kristályalapú. Keverési arány: 10:4. www.acrystal.com. Forgalmazó: V+3B Bt.

¹³ Szilorka H56 önthető szilikon K10 katalizátorral. Gyártó: Szilor Kft.

18. kép. Az ideigenes plasztilin kiegészítés mintázása.

a kiegészítés után kívántuk véglegesen összeragasztani, ezért a kiegészítés megkezdése előtt, a későbbi leválaszthatóság érdekében a felső rész törésfelületét maszkológumival¹⁴ izoláltuk. Az alsó töredék törésfelületéhez két ponton Akepox 5020-as kétkomponensű ragasztóval¹⁵ merevítésként, a kiegészítés erősítéseként egy-egy fémhuzalt ragasztottunk, melyeknek felső végét csak ideiglenesen rögzítettünk a váza felső töredékéhez (21. kép). A kiegészítést három lépésben végeztük, úgy, hogy a kiegészítendő résznek megfelelő szilikonnegatívot a vázán lévő viaszkúpokra illesztettük a gipszkapni merevítéssel. A polimer gipsz bekeverés után túl híg állagú, ezért egységes felhordása érdekében a tárgyat vízszintesen el kellett dönteni. Annak érdekében, hogy a váza két, csak igen kis helyen illeszkedő töredéke ebben a helyzetben ne nyíljon szét, további külső merevítésre, pántolásra volt szükség. Ezután eldöntve és forgatva, szakaszosan elvégezhető volt a kiegészítés a tárgy hiányos részén keresztül, belülről adagolva a polimer gipszet a kívülről felhelyezett negatív formába. Elsőként a legkisebb, majd a legnagyobb

¹⁴ Daler-Rowney Masking Fluid, <https://www.daler-rowney.com/aquafine-mediums-varnishes/>.

¹⁵ Gyártó: Akemi®, www.akemi.de és www.akemi.hu.

19. kép. A váza szilikonnegatív vételre előkészítve a plasztilin kiegészítéssel és az ömledékrasztóval rögzített fémhuzalokkal.

20. kép. A plasztilin kiegészítésre öntött szilikonnegatív, rajta a merevítő gipszkapnival.

21. kép. A pántolással megerősített váza a második rész kiegészítése előtt, a viaszkúpokkal és a kiegészíteni kívánt részbe ragasztott fémhuzallal.

és végül a középső felület került kiegészítésre. Az utolsó harmadnál a szilikonnegatívot levágtuk egy akkora részen, ahol még be lehetett juttatni a kiegészítő anyagot. A keletkezett kis hiány kiegészítését, a váza szétbontását követően végeztük el.

22. kép. A váza összeállítását megelőzően retusált belső felület.

A váza felső, a törésfelületénél izolált töredékét leemeltük a kiegészített alsó részről. Ehhez a felső részbe átnyúló kiegészítést a vízszintes törésvonal magasságában el kellett fűrészelni, mert sérülésmentesen nem volt mozdítható. Ezt követően eltávolítottuk a maszkológumit a törésfelületekről és a helyén maradt kiegészítés mellől, ez utóbbinál az izolálóanyag helyét polimer gipsszel elsimítottuk.

A szétbontott tárgy alsó, valamint felső részén a kiegészítések belső felületét csiszolópapírral tisztáztuk, és mivel később már nem fértünk volna hozzá, a végleges összeállítás előtt retusáltuk az eredeti sárgászöld mázhoz beilleszkedő módon (22. kép).

A belső felület retusálása után a padlóváza kiegészített alsó és felső töredékét Akepox 5020 epoxi ragasztóval rögzítettünk egymáshoz. A ragasztás során ügyeltünk arra, hogy a ragasztófilm ne legyen folyamatosan felhordva a törésfelületre, mert a szakaszos ragasztás biztosítja, hogy a tárgy a későbbiekben szükség esetén szétbontható legyen. A váza összeállítása után a kiegészített felületek egységes plasztikai képének kialakítása következett, a kiegészítés anyagának keménységéből adódóan szikével, hántolóval és marokcsiszolóba fogott gyémánt fejekkel. A kiegészítések találkozásánál, ahol szükséges volt, a plasztikusság folyamatosságának érdekében vékony poliészter pasztát¹⁶ használtunk késtapaszként a felület kialakításához. Ugyanezzel a pasztával töltöttük ki a perem és a talprész feletti átfúrásokat is. Végül a kiegészítés teljes felületét polírszivaccsal átcsiszoltuk, így alkalmassá vált a retusáláshoz (23-26. kép).

Retusálás

A retusálás egyik fő feladata az volt, hogy a plasztikus motívumok színárnyalatainak folyamatosságával alakítsuk ki a tárgy egységes esztétikai képét. A máz színhatásának elérése érdekében, elsőként retuspisztollyal egy alap sárgászöld réteget vittünk fel a kiegészítés felületére, ahogyan az az eredeti rétegrendben is megfigyelhető volt. Ezt követően – szintén retuspisztoly segítségével – a na-

23-26. kép. Az összeragasztott, kiegészített váza retusálás előtt.

gyobb türkiz színű foltokat, majd ecsettel és szivaccsal a finomabb textúrákat és a további kiegészítő színeket alakítottuk ki a felületen (27-29. kép).

A váza megfolytatott mázas festésének nem voltak egyértelmű határvonalai és kontúrjai, ezért a motívumok kialakításánál vigyázni kellett arra, hogy a rekonstruált részek festése is ezt az esetlegességet tükrözze. Ehhez hideg festési technikával lazúros és fedő festést is alkalmaztunk. A folyotott máz megjelenítésére matt Porcelain Restoration Glaze¹⁷, vizes bázisú akrillakkot használtunk,

¹⁶ Poliészteres finom gitt. Gyártó: Motip Dupli.B.V. www.motip.com.

¹⁷ Golden Porcelain Glaze, Matte. Golden Custom Product, USA. https://www.goldenpaints.com/technicalinfo/technicalinfo_porceln. A lakkot szükség esetén vízzel hígítottuk.

27. kép. Az első festékrétegek:
az alapszín és a motívumok sötétebb alapja.

28. kép. A kiegészítés retusálása.

29. kép. A váza alsó és felső töredékét pontatlanul illesztették a korábbi javítás során (lásd 9. kép). Ugyanaz a terület a restaurálás után.

melyet a kikevert színekhez¹⁸ adtunk, illetve ahol a testesebb máz hatásának elérése céljából szükséges volt, a festéket champagne-i krétával töltöttük. A retusált részek végül a Porcelain akrillakk 1:1 vizes hígítású oldatával kerültek levédésre. Ez a mázhatású bevonat egyben biztosította a retusált felületeken a tárgy díszítményeire jellemző selymfényű csillogást is (30-33. kép).

Az ismertetett munkát családi érintettség tette személyessé. Gorka Géza a szerző atyai dédapja, ezért nagy öröme szolgált, hogy a padlővázát restaurálhatta, és a dédapai örökséget így módon ápolhatta.

Az 1. kép forrása: <http://gyujtemeny.imm.hu/gyujtemeny/portfoto-gorka-geza-keramikusmuvesz/14087?ds=ey-JxIjoiZ29ya2EgZ8OpemEifQ%3D%3D&i=0>

A felvételeket Nyíri Gábor (2-8., 10., 16-18., 29-33. kép) Horváth Máttyás (12-13. kép), Szabó Máté (14-15. kép), Sikéné Kovács Melinda (28. kép) és a szerző 9., 11., 19-27. kép) készítette.

¹⁸ Pannoncolor akril, valamint Schminke Aero airbrush festékeket használtunk.

30-33. kép. A padlőváza a restaurálást követően.

IRODALOM

CSENKEY Éva – SZABÓ Lilla (1994): Gorka Géza. Iparművészeti Múzeum, Budapest.

FÁBIÁN Sándor (2006): Magyar art deco kerámiák. Budapest.

FOCHT Anna (2019): Gorka Géza padlóváza restaurálása. Diplomamunka, Magyar Képzőművészeti Egyetem, Restaurátor Tanszék.

VADAS József (2014): A magyar art deco. Corvina, Budapest.

Focht Anna

Szilikátrestaurátor művész

Laczkó Dezső Múzeum

8200 Veszprém, Török Ignác u.7.

E-mail: anna.focht@gmail.com

Tel: +36-70-423-5308